EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.5.2023
COM(2023) 619 final

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Nizozemske za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2023

{SWD(2023) 619 final}

Priporočilo

PRIPOROČILO SVETA

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Nizozemske za leto 2023 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2023

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik[1] ter zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij[2] in zlasti člena 6(1) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta[3], s katero je bil vzpostavljen mehanizem za okrevanje in odpornost, je začela veljati 19. februarja 2021. Mehanizem za okrevanje in odpornost državam članicam zagotavlja finančno podporo za izvajanje reform in naložb s pomočjo fiskalne spodbude, ki jo financira EU. V skladu s prednostnimi nalogami evropskega semestra prispeva h gospodarskemu in socialnemu okrevanju ter izvajanju trajnostnih reform in naložb, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda ter krepitev odpornosti gospodarstev držav članic. Poleg tega prispeva h krepitvi javnih financ, spodbujanju rasti in ustvarjanja delovnih mest v srednje- in dolgoročnem obdobju, izboljševanju teritorialne kohezije v EU ter podpiranju nadaljnjega izvajanja evropskega stebra socialnih pravic. V skladu s členom 11(2) Uredbe (EU) 2021/241 je bil najvišji finančni prispevek na državo članico v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost posodobljen 30. junija 2022.

---

1 UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

2 UL L 306, 23.11.2011, str. 25.

3 Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

(2) Komisija je 22. novembra 2022 sprejela letni pregled trajnostne rasti za leto 2023[4], ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2023. Evropski svet je 23. marca 2023 potrdil prednostne naloge iz pregleda v zvezi s štirimi razsežnostmi konkurenčne trajnostnosti. Komisija je 22. novembra 2022 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja za leto 2023, v katerem je Nizozemsko opredelila kot eno od držav članic, za katere meni, da so jih ali bi jih lahko prizadela neravnotežja ter bo zanje treba opraviti poglobljeni pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi mnenje o osnutku proračunskega načrta Nizozemske za leto 2023. Komisija je sprejela tudi priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Svet sprejel 16. maja 2023, ter predlog skupnega poročila o zaposlovanju za leto 2023, v katerem je analizirano izvajanje smernic za zaposlovanje in načel evropskega stebra socialnih pravic ter ki ga je Svet sprejel 13. marca 2023.

(3) Čeprav gospodarstva EU izkazujejo izredno odpornost, geopolitične razmere še naprej negativno vplivajo nanje. Ob trdni podpori, ki jo EU izkazuje Ukrajini, so ekonomske in socialne politike EU v kratkoročnem obdobju osredotočene na zmanjšanje negativnega učinka energetskih šokov na ranljiva gospodinjstva in podjetja, v srednjeročnem obdobju pa na nadaljnja prizadevanja za uresničitev zelenega in digitalnega prehoda, podpiranje trajnostne in vključujoče rasti, zaščito makroekonomske stabilnosti ter povečanje odpornosti. Močan poudarek je tudi na povečanju konkurenčnosti in produktivnosti EU.

(4) Komisija je 1. februarja 2023 izdala sporočilo z naslovom *Industrijski načrt v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo*[5], da bi spodbudila konkurenčnost neto ničelne industrije EU in podprla hiter prehod na podnebno nevtralnost. Načrt dopolnjuje tekoča prizadevanja v okviru evropskega zelenega dogovora in načrta REPowerEU. Njegov cilj je vzpostaviti bolj podporno okolje za okrepitev proizvodne zmogljivosti EU za neto ničelne tehnologije in izdelke, ki so potrebni za doseganje ambicioznih podnebnih ciljev EU, ter zagotoviti dostop do ustreznih kritičnih surovin, vključno z diverzifikacijo virov, ustreznim izkoriščanjem geoloških virov v državah članicah in čim večjim recikliranjem surovin. Temelji na štirih stebrih: predvidljivem in poenostavljenem regulativnem okolju, pospešitvi dostopa do financiranja, izboljšanju spretnosti ter odprti trgovini za odporne dobavne verige. Komisija je 16. marca 2023 objavila tudi sporočilo z naslovom *Dolgoročna konkurenčnost EU: pogled v obdobje po letu 2030*[6], ki je strukturirano na podlagi devetih dejavnikov, ki se medsebojno krepijo, ter katerega cilj je oblikovati regulativni okvir, ki bo spodbujal rast. Določa prednostne naloge politike, katerih cilj je dejavno zagotavljati strukturne izboljšave, dobro usmerjene naložbe in regulativne ukrepe za dolgoročno konkurenčnost EU in njenih držav članic. Spodaj navedena priporočila pomagajo obravnavati te prednostne naloge.

(5) Evropski semester za usklajevanje ekonomskih politik se v letu 2023 nadalje razvija v skladu z izvajanjem mehanizma za okrevanje in odpornost. Celovito izvajanje načrtov za okrevanje in odpornost ostaja bistveno za doseganje prednostnih nalog politik v okviru evropskega semestra, saj načrti obravnavajo vsa v zadnjih letih izdana zadevna specifična priporočila za države ali pomemben del teh priporočil. Specifična priporočila za države iz let 2019, 2020 in 2022 ostajajo enako relevantna tudi za načrte

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.
[6] COM(2023) 168 final.

za okrevanje in odpornost, kot so bili dopolnjeni, posodobljeni ali spremenjeni v skladu s členi 14, 18 in 21 Uredbe (EU) 2021/241.

(6) Cilj uredbe REPowerEU[7], sprejete 27. februarja 2023, je čim prej odpraviti odvisnost EU od uvoza ruskih fosilnih goriv. To bo prispevalo k energetski varnosti in diverzifikaciji oskrbe EU z energijo, hkrati pa povečalo uporabo energije iz obnovljivih virov, zmogljivosti za shranjevanje energije in energijsko učinkovitost. Uredba državam članicam omogoča, da v svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost vključijo novo poglavje REPowerEU za financiranje ključnih reform in naložb, ki bodo pomagale doseči cilje načrta REPowerEU. Prispevale bodo tudi k spodbujanju konkurenčnosti neto ničelne industrije v EU, kot je opisano v industrijskem načrtu v okviru zelenega dogovora za neto ničelno dobo, ter k obravnavanju specifičnih priporočil za države v zvezi z energijo, izdanih državam članicam v letu 2022 oziroma po potrebi v letu 2023. Uredba o REPowerEU uvaja novo kategorijo nepovratne finančne podpore, ki je na voljo državam članicam za financiranje novih reform in naložb, povezanih z energijo, v okviru njihovih načrtov za okrevanje in odpornost.

(7) Komisija je 8. marca 2023 sprejela sporočilo, ki zagotavlja smernice za fiskalno politiko za leto 2024. Njegov cilj je podpreti države članice pri pripravi programov stabilnosti in konvergenčnih programov ter s tem okrepiti usklajevanje politik[8]. Komisija je v sporočilu navedla, da bo splošna odstopna klavzula Pakta za stabilnost in rast deaktivirana konec leta 2023. Pozvala je, naj se v obdobju 2023–2024 vodijo fiskalne politike, ki zagotavljajo srednjeročno vzdržnost dolga in trajnostno povečanje potencialne rasti. Države članice so bile pozvane, naj v svojih programih stabilnosti in konvergenčnih programih za leto 2023 navedejo, kako bodo njihovi fiskalni načrti zagotovili upoštevanje referenčne vrednosti primanjkljaja v višini 3 % BDP ter verodostojno in nadaljnje zmanjševanje dolga ali srednjeročno ohranjanje preudarne ravni dolga. Komisija je države članice pozvala, naj postopno odpravijo nacionalne javnofinančne ukrepe, uvedene za zaščito gospodinjstev in podjetij pred šokom zaradi cen energije ter pri tem začnejo z najmanj ciljno usmerjenimi. Poudarila je, da bi morale države članice, če bi bilo zaradi obnovljenih pritiskov na cene energije potrebno podporne ukrepe podaljšati, te ukrepe veliko bolj ciljno usmeriti kot v preteklosti, in sicer v ranljiva gospodinjstva in podjetja. Komisija je predlagala, da bi bila priporočila glede javnih financ kvantitativna in diferencirana ter oblikovana na podlagi neto primarnih odhodkov, kot je predlagala v sporočilu o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU[9]. Priporočila je, naj vse države članice še naprej ščitijo nacionalno financirane naložbe in zagotavljajo učinkovito uporabo sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, zlasti v luči zelenega in digitalnega prehoda ter ciljev glede odpornosti. Komisija je navedla, da bo Svetu predlagala, naj spomladi 2024 na podlagi podatkov o realizaciji za leto 2023 in v skladu z obstoječimi pravnimi določbami začne postopke v zvezi s čezmernim primanjkljajem, ki temeljijo na primanjkljaju.

---

7 Uredba (EU) 2023/435 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. februarja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi uredb (EU) št. 1303/2013, (EU) 2021/1060 in (EU) 2021/1755 ter Direktive 2003/87/ES (UL L 63, 28.2.2023, str. 1).

8 COM(2023) 141 final.

9 COM(2022) 583 final.

(8) Komisija je 26. aprila 2023 predstavila zakonodajne predloge za izvedbo celovite reforme pravil EU o ekonomskem upravljanju. Osrednji cilj predlogov je z reformami in naložbami okrepiti vzdržnost javnega dolga in spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah. Cilj predlogov je državam članicam zagotoviti večji nadzor nad zasnovo njihovih srednjeročnih načrtov, hkrati pa vzpostaviti tudi strožji sistem izvrševanja, da bi se zagotovilo, da države članice izpolnjujejo zaveze, ki so jih sprejele v svojih srednjeročnih fiskalno-strukturnih načrtih. Cilj je dokončati zakonodajno delo v letu 2023.

(9) Nizozemska je 8. julija 2022 Komisiji predložila nacionalni načrt za okrevanje in odpornost v skladu s členom 18(1) Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je v skladu s členom 19 Uredbe (EU) 2021/241 in na podlagi smernic za ocenjevanje iz Priloge V k navedeni uredbi ocenila ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost načrta za okrevanje in odpornost. Svet je 4. oktobra 2022 sprejel sklep o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Nizozemsko[10]. Izplačilo obrokov je pogojeno s sklepom Komisije, sprejetim v skladu s členom 24(5) Uredbe (EU) 2021/241, da je Nizozemska zadovoljivo izpolnila ustrezne mejnike in cilje, določene v Izvedbenem sklepu Sveta. Predpostavlja se, da so mejniki in cilji zadovoljivo izpolnjeni, če zadevna država članica ni razveljavila ukrepov.

(10) Nizozemska je 28. aprila 2023 predložila nacionalni reformni program za leto 2023 in program stabilnosti za leto 2023 v skladu s členom 4(1) Uredbe (ES) št. 1466/97. Programa sta bila ocenjena skupaj, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost. V skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2021/241 nacionalni reformni program za leto 2023 odraža tudi polletno poročanje Nizozemske o napredku pri uresničevanju načrta za okrevanje in odpornost.

(11) Komisija je 24. maja 2023 objavila poročilo o državi za Nizozemsko[11] za leto 2023. V njem je ocenila napredek Nizozemske pri izvajanju zadevnih specifičnih priporočil za državo, ki jih je Svet sprejel med letoma 2019 in 2022, ter izvajanje načrta za okrevanje in odpornost na Nizozemskem. Na podlagi te analize so bile v poročilu o državi opredeljene vrzeli v zvezi z izzivi, ki jih načrt za okrevanje in odpornost ne obravnava ali jih obravnava le delno, kot tudi novi in nastajajoči izzivi. V njem je bil ocenjen tudi napredek Nizozemske pri izvajanju evropskega stebra socialnih pravic, pa tudi pri doseganju krovnih ciljev EU glede zaposlovanja, spretnosti in zmanjševanja revščine ter ciljev trajnostnega razvoja ZN.

(12) Komisija je za Nizozemsko opravila poglobljeni pregled v skladu s členom 5 Uredbe (EU) št. 1176/2011 in rezultate objavila 24. maja 2023[12]. Ugotovila je, da na Nizozemskem obstajajo makroekonomska neravnotežja. Kljub določenim znakom izboljšanja še vedno obstajajo ranljivosti, povezane z visokim zasebnim dolgom in velikim presežkom na tekočem računu, ki imata čezmejni pomen. Presežek na tekočem računu (kljub nedavnim revizijam podatkov) in zasebni dolg sta velika po mednarodnih standardih in presegata temelje gospodarstva. Velik presežek na tekočem računu se je v letu 2022 zmanjšal zaradi poslabšanja pogojev menjave ob povečanju tekočega računa v stalnih cenah in zaradi povečanja primanjkljaja primarnih dohodkov. Ob izboljšanju pogojev menjave naj bi se presežek v letu 2023 izrazito

[10] Izvedbeni sklep Sveta z dne 4. oktobra 2022 o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Nizozemsko (ST 12275//22; ST 12275//22 ADD 1).

[11] SWD(2023) 619 final.

[12] SWD(2023) 640 final.

povečal in se v letu 2024 ustalil. Dosežen je bil omejen napredek na področju politike, vendar je treba storiti več za zmanjšanje ovir za naložbe. Zadolženost nefinančnih družb in gospodinjstev ostaja visoka, pri čemer je slednje bolj zaskrbljujoče, saj so gospodinjstva ranljiva za šoke, ta tveganja pa še poslabšuje visoka in naraščajoča precenjenost stanovanjskih nepremičnin. V prihodnje se pričakuje, da se bo dolg še naprej zmerno zmanjševal. Kljub zmernemu padcu cen stanovanj je pritisk na trg stanovanjskih nepremičnin še vedno prisoten, zlasti ker je gradnja novih stanovanj še vedno precej pod vladnimi cilji. Hkrati se lastništvo stanovanj, ki se financira z dolgom, še naprej subvencionira z ugodnim obdavčenjem, medtem ko lahko politike v zvezi s trgom zasebnih najemnih stanovanj ogrozijo njegov razvoj.

(13) Na podlagi podatkov, ki jih je potrdil Eurostat[13], se je proračunski saldo sektorja država Nizozemske zmanjšal s primanjkljaja v višini 2,4 % BDP v letu 2021 na uravnotežen proračun v letu 2022, dolg sektorja država pa se je zmanjšal z 52,5 % BDP konec leta 2021 na 51,0 % konec leta 2022.

(14) Na saldo sektorja država so vplivali ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka povišanja cen energije. V letu 2022 so takšni ukrepi, ki zmanjšujejo prihodke, vključevali znižanje DDV na energijo ter trošarine za bencin in dizelsko gorivo, medtem ko so takšni ukrepi, ki povečujejo odhodke, vključevali popust na račun za energijo novembra in decembra ter podporo gospodinjstvom z nizkimi dohodki in visokimi računi za energijo. Stroški teh ukrepov so bili delno izravnani z novimi davki na nepričakovane dobičke proizvajalcev in dobaviteljev energije, in sicer s solidarnostnim prispevkom v skladu z Uredbo Sveta (EU) 2022/1854 v višini 33 %. Komisija ocenjuje, da bodo neto proračunski stroški teh ukrepov v letu 2022 znašali 0,6 % BDP. Na saldo sektorja država so vplivali tudi proračunski stroški začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine, ki so v letu 2022 ocenjeni na 0,1 % BDP. Hkrati so se ocenjeni stroški začasnih nujnih ukrepov v zvezi s COVID-19 zmanjšali z 1,8 % v letu 2021 na 0,3 % BDP v letu 2022.

(15) Svet je 18. junija 2021 Nizozemski[14] priporočil, naj si v letu 2022 prizadeva za spodbujevalno fiskalno naravnanost, vključno s spodbudo, ki jo zagotavlja mehanizem za okrevanje in odpornost, in ohrani nacionalno financirane naložbe.

(16) Po ocenah Komisije je bila fiskalna naravnanost[15] v letu 2022 spodbujevalna v višini – 0,5 % BDP, kot je priporočil Svet. Kot je priporočil Svet, je Nizozemska še naprej podpirala okrevanje z naložbami, ki naj bi se financirale iz mehanizma za okrevanje in odpornost. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2022 znašali 0,2 % BDP (0,2 % BDP v letu 2021). Nacionalno financirane naložbe so imele restriktiven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,1 odstotne točke[16]. Nizozemska torej ni ohranila nacionalno financiranih naložb, kar ni v skladu s priporočilom Sveta. Hkrati naj bi

---

13 Eurostat, Kazalniki eura 47/2023 z dne 21. aprila 2023.

14 Priporočilo Sveta z dne 18. junija 2021 z mnenjem Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2021 (UL C 304, 29.7.2021, str. 88).

15 Fiskalna naravnanost se meri kot sprememba primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov), brez začasnih nujnih ukrepov, povezanih s krizo zaradi COVID-19, vendar vključno z odhodki, ki se financirajo z nepovratno podporo (nepovratnimi sredstvi) iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, glede na srednjeročno potencialno rast. Za več podrobnosti glej okvir 1 v fiskalnih statističnih tabelah.

16 Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva so imele ekspanziven učinek v višini 0,2 odstotne točke BDP.

imela rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez novih ukrepov na strani prihodkov) ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,4 odstotne točke. Nizozemska je zato zadostno nadzorovala rast nacionalno financiranih tekočih odhodkov.

(17) Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo proračunske projekcije v programu stabilnosti, je realističen. Vlada napoveduje, da bo realni BDP v letu 2023 zrasel za 1,6 %, v letu 2024 pa za 1,4 %. Za primerjavo se v pomladanski napovedi Komisije 2023 pričakuje nekoliko višja realna rast BDP v višini 1,8 % v letu 2023 in nekoliko nižja rast v višini 1,2 % v letu 2024. To je predvsem posledica majhnih razlik v obetih glede domačega povpraševanja v obeh letih.

(18) Vlada v programu stabilnosti za leto 2023 pričakuje, da se bo delež primanjkljaja sektorja država v letu 2023 povečal na 3,0 % BDP. Povečanje v letu 2023 odraža predvsem stroške energetskega svežnja, naraščajoče odhodke za obresti in načrte o dodatni porabi, povezane z družbenimi izzivi, kot so zeleni prehod, omejevanje čezmernih usedlin dušika, izobraževanje in ponudba stanovanj. V skladu s programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP zmanjšal z 49,3 % konec leta 2022 na 48,4 % konec leta 2023. V pomladanski napovedi Komisije 2023 je za leto 2023 predviden javnofinančni primanjkljaj v višini 2,1 % BDP. To je nižje od primanjkljaja, napovedanega v programu stabilnosti, predvsem zaradi dejstva, da so se podatki o rezultatih javnofinančnega salda za leto 2022 izkazali kot boljši, kot je bilo predvideno v programu stabilnosti. Pomladanska napoved Komisije 2023 predvideva višji dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 49,3 % BDP konec leta 2023. Razlika je posledica dejstva, da so se podatki o rezultatih za leto 2022 zaradi visoke prilagoditve stanj in tokov v letu 2022 izkazali višji, kot je bilo predvideno v programu stabilnosti.

(19) Pričakuje se, da bodo na javnofinančni saldo v letu 2023 še naprej vplivali fiskalni ukrepi, sprejeti za ublažitev gospodarskega in socialnega učinka povišanja cen energije. Ti vključujejo ukrepe, ki so bili podaljšani od leta 2022 (zlasti znižanje trošarine za bencin in dizelsko gorivo ter podpora gospodinjstvom z nizkimi dohodki), in nove ukrepe, kot sta cenovna kapica za električno energijo in plin ter shema podpore za energijsko intenzivna MSP. Glede na pomladansko napoved Komisije 2023 naj bi neto proračunski stroški podpornih ukrepov v letu 2023 znašali 1,1 % BDP[17]. Zdi se, da večina ukrepov v letu 2023 ni usmerjena v najranljivejša gospodinjstva ali podjetja in ne ohranja cenovnega signala za zmanjšanje povpraševanja po energiji in povečanje energijske učinkovitosti. Zato je znesek ciljno usmerjenih podpornih ukrepov, ki ga je treba upoštevati pri oceni skladnosti s priporočilom za leto 2023, v pomladanski napovedi Komisije 2023 ocenjen na 0,5 % BDP v letu 2023 (v primerjavi z 0,1 % BDP v letu 2022). Proračunski stroški začasne zaščite za razseljene osebe iz Ukrajine naj bi v primerjavi z letom 2022 ostali stabilni.

(20) Svet je 12. julija 2022 Nizozemski priporočil[18], naj sprejme ukrepe za zagotovitev, da bo v letu 2023 rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v skladu s

[17] Podatki predstavljajo raven letnih proračunskih stroškov navedenih ukrepov, vključno s tekočimi prihodki in odhodki ter po potrebi ukrepi v zvezi z naložbami v osnovna sredstva.

[18] Priporočilo Sveta z dne 12. julija 2022 v zvezi z nacionalnim reformnim programom Nizozemske za leto 2022 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Nizozemske za leto 2022 (UL C 334, 1.9.2022, str. 154).

splošno nevtralno naravnanostjo politike[19], ob upoštevanju nadaljnje začasne in ciljno usmerjene podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Nizozemska bi morala biti pripravljena prilagoditi trenutno porabo spreminjajočim se razmeram. Nizozemski je bilo priporočeno tudi, naj razširi javne naložbe za zeleni in digitalni prehod ter energetsko varnost, ob upoštevanju pobude REPowerEU, med drugim tudi z uporabo mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih sredstev Unije.

(21) V letu 2023 naj bi bila fiskalna naravnanost glede na pomladansko napoved Komisije 2023 ekspanzivna (–1,1 % BDP) ob visoki inflaciji. V letu 2022 je bila fiskalna naravnanost ekspanzivna (–0,5 % BDP). Rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) naj bi imela v letu 2023 ekspanziven učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,9 % BDP. To vključuje povišanje stroškov ciljno usmerjenih podpornih ukrepov za gospodinjstva in podjetja, ki so najbolj ranljiva za povišanja cen energije, za 0,4 % BDP. Ekspanzivni učinek nacionalno financiranih neto tekočih primarnih odhodkov je torej le delno posledica ciljne podpore gospodinjstvom in podjetjem, ki so najbolj ranljiva za povišanje cen energije, ter ljudem, ki bežijo iz Ukrajine. Ekspanzivna rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov (brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov) je tudi posledica energetskih ukrepov, ki niso ciljno usmerjeni, trajnega povišanja plač v javnem sektorju ter socialnih prejemkov in nadomestil ter višje porabe za zdravstvo. Napovedana rast nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov skratka ni v skladu s priporočilom Sveta. Odhodki, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, so v letu 2023 znašali 0,2 % BDP, nacionalno financirane naložbe pa so imele nevtralen učinek na fiskalno naravnanost v višini 0,0 odstotne točke. Zato Nizozemska načrtuje financiranje dodatnih naložb prek mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, ohranile pa naj bi se nacionalno financirane naložbe[20]. Nizozemska načrtuje financiranje javnih naložb za zeleni in digitalni prehod ter za energetsko varnost, kot so spodbujanje razvoja vetrnih elektrarn na morju in vlaganje vanj, spodbujanje uporabe vodika ter izboljšanje digitalne pismenosti učencev, ki se delno financirajo iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU.

(22) Glede na program stabilnosti naj bi se primanjkljaj sektorja država v letu 2024 zmanjšal na 2,6 % BDP. Zmanjšanje v letu 2024 odraža predvsem postopno odpravo energetskih ukrepov. V programu se pričakuje, da se bo dolg sektorja država kot odstotek BDP konec leta 2024 povečal na 48,7 %. Na podlagi ukrepov politike, znanih na presečni datum napovedi, pomladanska napoved Komisije 2023 v letu 2024 predvideva javnofinančni primanjkljaj v višini 1,7 % BDP. To je nižje od primanjkljaja, napovedanega v programu, predvsem zaradi učinka osnove nižjega napovedanega deleža primanjkljaja v BDP v letu 2023. Pomladanska napoved Komisije 2023 predvideva podoben dolg sektorja država kot odstotek BDP, in sicer v višini 48,8 % BDP konec leta 2024.

(23) V programu stabilnosti je predvidena postopna odprava vseh energetskih podpornih ukrepov v letu 2024. Tudi Komisija predvideva popolno postopno odpravo

[19] Glede na pomladansko napoved Komisije 2023 je srednjeročna (10-letna povprečna) potencialna rast BDP Nizozemske, ki se uporablja za merjenje fiskalne naravnanosti, nominalno ocenjena na 7,9 %.

[20] Druge nacionalno financirane naložbe v osnovna sredstva naj bi imele ekspanziven učinek v višini – 0,2 odstotne točke BDP.

energetskih podpornih ukrepov v letu 2024. To temelji na predpostavki, da se cene energije ne bodo ponovno povišale.

(24) Uredba Sveta (ES) št. 1466/97 poziva k letnemu izboljšanju strukturnega proračunskega salda v smeri srednjeročnega cilja za 0,5 % BDP kot referenčnega merila[21]. Ob upoštevanju vidikov vzdržnosti javnih financ[22] bi bilo primerno izboljšati strukturni saldo za vsaj 0,3 % BDP za leto 2024. Za zagotovitev takega izboljšanja rast neto nacionalno financiranih primarnih odhodkov[23] v letu 2024 ne bi smela preseči 3,5 %, kot je izraženo v tem priporočilu. Hkrati bi bilo treba postopno odpraviti preostale energetske podporne ukrepe (ki jih Komisija trenutno ocenjuje na 1,1 % BDP v letu 2023), in sicer odvisno od razvoja energetskega trga in najprej najmanj ciljno usmerjene ukrepe, za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja pa bi bilo treba uporabiti s tem povezane prihranke. Na podlagi ocen Komisije bi to privedlo do rasti neto primarnih odhodkov pod priporočeno najvišjo stopnjo rasti za leto 2024. Vendar glede na pomladansko napoved Komisije 2023 rast neto nacionalno financiranih tekočih primarnih odhodkov v letu 2023 ni v skladu s priporočilom Sveta. Če se to potrdi, bi bila primerna nižja rast neto primarnih odhodkov v letu 2024.

(25) Ob predpostavki nespremenjenih politik pomladanska napoved Komisije 2023 predvideva, da se bodo neto nacionalno financirani primarni odhodki v letu 2024 povečali za 1,7 %, kar je pod priporočeno stopnjo rasti. Prilagoditev, predvidena v napovedi Komisije, je v skladu s prihranki od popolne postopne odprave energetskih podpornih ukrepov.

(26) V skladu s programom naj bi se javne naložbe povečale s 3,4 % BDP v letu 2023 na 3,5 % BDP v letu 2024. Višje naložbe odražajo višje nacionalno financirane naložbe in naložbe, ki jih financira EU, in sicer prek mehanizma za okrevanje in odpornost. Program se nanaša na reforme in naložbe, za katere se pričakuje, da bodo prispevale k vzdržnosti javnih financ ter trajnostni in vključujoči rasti. Te vključujejo reforme in naložbe na področjih izobraževanja, raziskav in razvoja, trga dela ter zelenega in digitalnega prehoda, ki so prav tako del načrta za okrevanje in odpornost.

(27) V programu stabilnosti je opisana srednjeročna fiskalna usmeritev do leta 2027. Glede na program naj bi se primanjkljaj sektorja država do leta 2026 povečal na 2,8 % BDP, v letu 2027 pa na 3,2 %. Primanjkljaj sektorja država naj bi zato do leta 2026 ostal pod 3 % BDP, v letu 2027 pa naj bi presegel 3 % BDP. V skladu s programom naj bi se dolg sektorja država kot odstotek BDP povečal z 48,7 % konec leta 2024 na 52,7 % do konca leta 2027.

(28) Hitro rastoče cene stanovanj v zadnjih letih so privedle do precenjenosti trga stanovanjskih nepremičnin. Vendar je prišlo na navedenem trgu sredi leta 2022 do preobrata zaradi zaostrovanja finančnih pogojev, saj so se cene stanovanj zaradi naraščajočih hipotekarnih obrestnih mer začele zniževati. Hipotekarni dolg glede na

---

21 Glej člen 5 Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97, ki zahteva tudi prilagoditev v višini več kot 0,5 % BDP za države članice, katerih javni dolg presega 60 % BDP ali ki imajo izrazitejša tveganja za vzdržnost dolga.

22 Komisija je ocenila, da bi Nizozemska potrebovala povprečno letno povečanje primarnega strukturnega salda kot deleža BDP v višini 0,35 odstotne točke, da bi dosegla verjetno zmanjšanje dolga ali zagotovila, da bo javni dolg srednjeročno ostal na razumni ravni. Ta ocena je temeljila na jesenski napovedi Komisije 2022. Izhodišče za to oceno sta bila napovedani javnofinančni primanjkljaj in dolg za leto 2024, ki sta predvidevala umik energetskih podpornih ukrepov v letu 2024.

23 Neto primarni odhodki so opredeljeni kot nacionalno financirani odhodki brez diskrecijskih ukrepov na strani prihodkov ter brez odhodkov za obresti in odhodkov za ciklično brezposelnost.

BDP na Nizozemskem po mednarodnih standardih ostaja visok. Razlog za to so razmeroma visoke omejitve zadolževanja (razmerje med vrednostjo posojila in vrednostjo zastavljene nepremičnine) in znatne davčne olajšave za hipotekarna plačila. Čeprav se davčna olajšava za hipotekarne obresti postopoma znižuje, ostaja visoka. Zaradi posledično visoke zadolženosti gospodinjstev so slednja občutljiva na gospodarske šoke, kar je še zlasti pomembno zdaj, ko so se tveganja za popravke cen stanovanj povečala. Hkrati je trg zasebnih najemnih stanovanj razmeroma majhen, kar omejuje cenovno dostopne in razpoložljive alternative nakupu hiše. Pomanjkanje cenovno dostopnih najemnih stanovanj ogroža tudi mobilnost delovne sile. Odprava ovir za naložbe, med drugim tudi v gradnjo stanovanj, bi lahko vladi omogočila, da uspešno izvede svoje načrte za povečanje ponudbe stanovanj, ter bi zato lahko prispevala k zunanjemu uravnoteženju in boljšemu delovanju trga stanovanjskih nepremičnin.

(29) V skladu s členom 19(3), točka (b), Uredbe (EU) 2021/241 in merilom 2.2 iz Priloge V k Uredbi načrt za okrevanje in odpornost vključuje obsežen nabor reform in naložb, ki se vzajemno krepijo in ki jih je treba izvesti do leta 2026. Čeprav je bil nizozemski načrt za okrevanje in odpornost sprejet šele leta 2022, se zdaj izvaja. Hitro nadaljevanje pogajanj o dokumentu o operativnih ureditvah bo pomagalo pri izvajanju načrta in je potrebno za predložitev prvega zahtevka za plačilo, ki se pričakuje do konca leta 2023. Izvajanje je v teku, vendar se v tej fazi zdi, da so tveganja za nečrpanje sredstev zaradi razmeroma majhnih dodeljenih finančnih sredstev omejena. Trenutno se pripravlja poglavje REPowerEU. Hitra vključitev novega poglavja REPowerEU v načrt za okrevanje in odpornost bo omogočila financiranje dodatnih reform in naložb v podporo strateškim ciljem Nizozemske na področju energije in zelenega prehoda. Sistematično in učinkovito vključevanje lokalnih in regionalnih organov, socialnih partnerjev in drugih ustreznih deležnikov ostaja pomembno za uspešno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter drugih ekonomskih politik in politik zaposlovanja, ki presegajo načrt, da se zagotovi široko prevzemanje odgovornosti za celoten program politik.

(30) Komisija je vse programske dokumente kohezijske politike Nizozemske odobrila leta 2022. Nadaljevanje hitrega izvajanja programov kohezijske politike ob dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost, vključno s poglavjem REPowerEU, je ključnega pomena za dosego zelenega in digitalnega prehoda, povečanje gospodarske in socialne odpornosti ter zagotovitev uravnoteženega teritorialnega razvoja na Nizozemskem.

(31) Poleg gospodarskih in socialnih izzivov, obravnavanih v načrtu za okrevanje in odpornost, se Nizozemska sooča z vrsto dodatnih izzivov, povezanih s segmentacijo trga dela, pomanjkanjem delovne sile in spretnosti, odvisnostjo od fosilnih goriv in čezmernimi usedlinami dušika.

(32) Delež prožnih zaposlitev (delavci s prožnimi in začasnimi pogodbami ter samozaposleni, ki nimajo drugih zaposlenih) na trgu dela na Nizozemskem ostaja visok. To kaže na vse večje tveganje segmentacije trga dela, ki ima še posebej izkrivljajoče učinke na obrobju trga dela, kar lahko poveča neenakost možnosti in negativno vpliva na produktivnost. Določena stopnja prožnosti na trgu dela lahko prispeva k prilagodljivosti gospodarstva in lahko tudi bolje upošteva individualne preference. Vendar lahko prekomerna uporaba prožnih oblik zaposlitve negativno vpliva na delavce in širše gospodarstvo. Udeležba v usposabljanju in vseživljenjskem učenju je na primer izziv za tiste s prožnimi pogodbenimi ureditvami o zaposlitvi, kar posledično zmanjšuje naložbe v spretnosti. Nizozemska vlada namerava v sodelovanju

s socialnimi partnerji obravnavati razlike med stalnimi in prožnimi ureditvami dela. Načrti vključujejo ukinitev pogodb brez zagotovljene minimalne delovne obveznosti, nadomestitev pogodb „na zahtevo“ v njihovi sedanji obliki z novo vrsto pogodbe, ki delavcem zagotavlja večjo dohodkovno varnost, ter izboljšanje varnosti zaposlitve delavcev, zaposlenih pri agencijah za zagotavljanje začasnega dela. Hiter napredek pri izvajanju teh načrtov bo pomemben za zagotovitev, da bo izbira določene vrste pogodbe o zaposlitvi temeljila na potrebah, specifičnih za posamezno delovno mesto, ali željah zaposlenih, hkrati pa se bo izboljšal zaposlitveni in socialni položaj ljudi s prožno zaposlitvijo ter zmanjšala segmentacija trga dela.

(33) Pomanjkanje delovne sile in spretnosti je bilo na nizozemskem trgu dela prisotno že pred pandemijo COVID-19, vendar je od takrat postalo bolj razširjeno po sektorjih. Sektorji, kot so IKT, zdravstvo, izobraževanje in tehnična delovna mesta, se soočajo s strukturnim pomanjkanjem, ki je obstajalo že pred pandemijo in naj bi se nadaljevalo, deloma tudi zaradi demografskega razvoja. Kljub visoki splošni stopnji aktivnosti je na Nizozemskem še vedno veliko neizkoriščenih oziroma premalo izkoriščenih potencialnih delavcev, kot so osebe z migrantskim ozadjem in osebe, zaposlene za krajši delovni čas. Po zaposlitvi za krajši delovni čas se le malo zaposlenih odloči povečati število opravljenih ur. To je mogoče delno pojasniti z visokimi mejnimi davčnimi stopnjami, obveznostmi (ali predvidevanjem prihodnjih obveznosti) v zvezi z neformalno oskrbo otrok ali drugih družinskih članov in/ali kakovostjo dela ter usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja. Za odpravo pomanjkanja delovne sile in spretnosti bo treba sprejeti celovit pristop, hkrati pa obravnavati potrebe in ovire posameznih sektorjev ter naložbe za povečanje produktivnosti. V ta namen bi bilo mogoče razmisliti o kombinaciji politik. Te politike bi lahko vključevale: (i) nadaljnje znižanje mejne davčne stopnje in/ali izboljšanje preglednosti mejne davčne stopnje, s katero se soočajo posamezniki; (ii) zvišanje plač v sektorjih s strukturnim pomanjkanjem, zlasti tistih, v katerih so skoncentrirani javni in poljavni delodajalci; (iii) spodbujanje kakovosti dela ter usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja; (iv) izboljšanje karierne orientacije ter (v) izboljšanje dostopa do visokokakovostnega in cenovno dostopnega otroškega varstva. Pomanjkanje delovne sile in spretnosti bi bilo mogoče ublažiti tudi s povečanjem možnosti za izpopolnjevanje ali preusposabljanje prek ciljno usmerjenih in prilagojenih ukrepov, zlasti za tiste, ki so na robu trga dela, in neaktivne, s čimer bi se izboljšali družbeni rezultati.

(34) Čeprav je Nizozemska uvedla ukrepe za zmanjšanje odvisnosti od ruskih fosilnih goriv, sta nafta in zemeljski plin predstavljala 38 % oziroma 41 % mešanice energijskih virov, zaradi česar je nizozemsko gospodarstvo občutljivo na svetovna gibanja cen. Potrebna so dodatna prizadevanja, da bi Nizozemska do leta 2030 dosegla cilje EU glede energije iz obnovljivih virov. Kljub večjim ambicijam glede vzpostavitve dodatnih zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov je delež obnovljivih virov energije v končni porabi energije leta 2021 znašal le 13,0 %, kar je pod politično dogovorjenim ciljem na ravni EU in povprečjem EU, ki znaša 21,8 %. Zato je Nizozemska še naprej med najmanj uspešnimi državami članicami v smislu deleža obnovljivih virov v bruto končni porabi energije ter ima eno največjih vrzeli med deležem za leto 2021 in cilji za leto 2030. Razširitev elektroenergetskega omrežja (tako za prenos kot tudi za distribucijo) je bistvena, da se pospeši vzpostavitev infrastrukture za energijo iz obnovljivih virov na kopnem in morju. Zaradi vse večje prezasedenosti elektroenergetskega omrežja so upravljavci omrežij pogosto prisiljeni zavrniti zahteve za dostop do omrežja, ki jih vložijo novi proizvajalci in odjemalci električne energije. Ker poraba plina v stanovanjih predstavlja približno 25 % skupne porabe zemeljskega plina na Nizozemskem, lahko izboljšave energijske učinkovitosti

stavbnega fonda, na primer z minimalnimi standardi energijske učinkovitosti, ki bi privedli do prenovitve in strožjega izvrševanja zahtev za energetske preglede za industrijo, znatno prispevajo k nadaljnjemu zmanjšanju emisij ogljika in odvisnosti od fosilnih goriv. Poraba zemeljskega plina na Nizozemskem se je v obdobju od avgusta 2022 do marca 2023 zmanjšala za 29 % v primerjavi s povprečno porabo plina v istem obdobju v predhodnih petih letih, kar je več od cilja 15-odstotnega zmanjšanja. Nizozemska bi si morala še naprej prizadevati za začasno zmanjšanje povpraševanja po plinu do 31. marca 2024[24].

(35) Zaradi negativnih učinkov čezmernih usedlin dušika na naravnih območjih, ki so predvsem posledica intenzivnega kmetijskega sektorja na Nizozemskem, je izdajanje dovoljenj za nekatere projekte, ki povzročajo emisije dušika, zlasti gradbene projekte, trenutno blokirano. Nizozemska vlada sprejema ukrepe za zmanjšanje usedlin dušika, zlasti s celostnimi območnimi programi na ravni provinc. Potrebna je dodatna podpora, da bi kmetijstvo postalo bolj trajnostno in da bi se zagotovila konkurenčnost, na primer s podporo za zmanjšanje živine, pospešitvijo prehoda na krožno in/ali ekološko kmetijstvo ter okrepitvijo digitalizacije in inovacij.

(36) Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v sektorjih in poklicih, ki so ključni za zeleni prehod, vključno s proizvodnjo, namestitvijo in vzdrževanjem neto ničelnih tehnologij, ustvarja ozka grla pri prehodu na neto ničelno gospodarstvo. Visokokakovostni sistemi izobraževanja in usposabljanja, ki se odzivajo na spreminjajoče se potrebe trga dela, ter ciljno usmerjeni ukrepi izpopolnjevanja in preusposabljanja so ključni za zmanjšanje pomanjkanja spretnosti ter spodbujanje vključevanja in prerazporejanja delovne sile. Da bi se sprostila neizkoriščena ponudba delovne sile, morajo biti ti ukrepi dostopni, zlasti za posameznike ter v sektorjih in regijah, ki jih bo zeleni prehod najbolj prizadel. Leta 2022 je bilo na Nizozemskem sporočeno pomanjkanje delovne sile za 108 poklicev, ki zahtevajo posebne spretnosti ali znanja za zeleni prehod, kot so strokovnjaki za varstvo okolja, izolaterji in gradbeni inženirji.

(37) Svet je ob upoštevanju ocene Komisije preučil program stabilnosti za leto 2023, njegovo mnenje[25] pa je izraženo v priporočilu 1 spodaj.

(38) Zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev držav članic euroobmočja in njihovega skupnega prispevka k delovanju ekonomske in monetarne unije je Svet priporočil, naj države članice euroobmočja sprejmejo ukrepe, tudi prek svojih načrtov za okrevanje in odpornost, da (i) v letu 2023 ohranijo vzdržnost dolga in se vzdržijo širše osnovane podpore agregatnemu povpraševanju, bolj ciljno usmerijo fiskalne ukrepe, sprejete za ublažitev učinka visokih cen energentov ter razmislijo o ustreznih načinih za postopno odpravo podpore, ko se bodo pritiski na cene energije zmanjšali; (ii) ohranijo visoko raven javnih naložb in spodbujajo zasebne naložbe za podporo zelenemu in digitalnemu prehodu; (iii) podpirajo razvoj plač, ki blaži izgubo kupne moči, hkrati pa omejuje sekundarne učinke na inflacijo, nadalje izboljšajo aktivne politike trga dela in obravnavajo pomanjkanje spretnosti; (iv) izboljšajo poslovno okolje in zagotovijo, da bo energetska podpora podjetjem stroškovno učinkovita, začasna in usmerjena na podjetja, ki so sposobna preživeti, ter da ohranja spodbude za zeleni prehod, ter (v) ohranijo makrofinančno stabilnost in spremljajo tveganja, pri tem pa nadaljujejo delo za dokončanje bančne unije. Priporočila 1, 2, 3 in 4 za

[24] Uredba Sveta (EU) 2022/1369.

[25] V skladu s členom 5(2) in členom 9(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97.

Nizozemsko prispevajo k izvajanju prvega, drugega, tretjega, četrtega in petega priporočila za euroobmočje.

(39) Svet je ob upoštevanju poglobljenega pregleda in te ocene Komisije preučil nacionalni reformni program za leto 2023 in program stabilnosti za leto 2023. Njegova priporočila v skladu s členom 6 Uredbe (EU) št. 1176/2011 so izražena v priporočilu 1 spodaj. Politike iz priporočila 1 prispevajo k obravnavanju ranljivosti, povezanih z visokim zasebnim dolgom in velikim presežkom na tekočem računu. Priporočili 2 in 4 prispevata k obravnavi priporočila 1, kar zadeva višje naložbe. Priporočilo 1 prispeva k odpravljanju neravnotežij in izvajanju priporočila za euroobmočje v skladu z uvodno izjavo 38 –

PRIPOROČA, da Nizozemska v letih 2023 in 2024 ukrepa tako, da:

1. postopno odpravi veljavne energetske podporne ukrepe do konca leta 2023, pri čemer uporabi s tem povezane prihranke za zmanjšanje javnofinančnega primanjkljaja; če bodo ponovna povišanja cen energije zahtevala podporne ukrepe, zagotovi, da bodo ti ukrepi namenjeni zaščiti ranljivih gospodinjstev in podjetij, da bodo fiskalno vzdržni in da se bodo ohranile spodbude za varčevanje z energijo;

   zagotovi preudarno fiskalno politiko, zlasti z omejitvijo nominalnega povečanja nacionalno financiranih neto primarnih odhodkov v letu 2024 na največ 3,5 %;

   ohrani nacionalno financirane javne naložbe in zagotovi učinkovito črpanje nepovratnih sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost ter drugih skladov EU, zlasti za spodbujanje zelenega in digitalnega prehoda;

   v obdobju po letu 2024 še naprej izvaja srednjeročno fiskalno strategijo postopne in vzdržne konsolidacije v kombinaciji z naložbami in reformami, ki spodbujajo večjo trajnostno rast, da bi dosegla preudaren srednjeročni fiskalni položaj;

   zmanjša davčne spodbude za zadolževanje gospodinjstev in izkrivljanja na trgu stanovanjskih nepremičnin; podpira razpoložljivost in cenovno dostopnost stanovanj na trgu zasebnih najemnih stanovanj; odstrani ovire za naložbe, med drugim tudi v gradnjo stanovanj;

2. nadaljuje stabilno izvajanje načrta za okrevanje in odpornost ter hitro dokonča poglavje REPowerEU, da bi se lahko hitro začelo izvajati; nadaljuje hitro izvajanje programov kohezijske politike ob tesnem dopolnjevanju in v sinergiji z načrtom za okrevanje in odpornost;

3. zmanjša spodbude za uporabo prožnih ali začasnih pogodb; ob upoštevanju potreb posameznih sektorjev obravnava strukturno pomanjkanje delovne sile in spretnosti, med drugim tudi z uporabo premalo izkoriščenega potenciala delovne sile ter povečanjem možnosti za izpopolnjevanje in preusposabljanje, zlasti za tiste, ki so na robu trga dela, in neaktivne;

4. zmanjša odvisnost od fosilnih goriv s pospešitvijo uvedbe obnovljivih virov energije, izboljšanjem okvirnih pogojev za spodbujanje naložb v razširitev omrežij za prenos in distribucijo električne energije ter razširitvijo in pospešitvijo ukrepov za energijsko učinkovitost za zmanjšanje porabe energije, zlasti v grajenem okolju; podpira prehod na trajnostno kmetijstvo. okrepi prizadevanja politik, namenjenih zagotavljanju in pridobivanju spretnosti, potrebnih za zeleni prehod.

V Bruslju,

Za Svet
predsednik